

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,

Judecători – Boico Victor, Cobăneanu Ala, Craiu Nicolae, Burduh Victor,

judecând, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusații Andrei și de către inculpatul Sîrghi Anatolie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui,

Sîrghi Anatolie xxxxx, născut la xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 04.05.2010 – 18.12.2013

instanța de apel: 15.01.2014 – 19.11.2014

10.06.2015 – 26.07.2017

03.04.2018 – 13.11.2019

instanța de recurs ordinar: 25.02.2015 – 05.05.2015

06.10.2017 – 27.02.2018

18.05.2020 – 15.12.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 18 decembrie 2013, Sîrghi Anatolie a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

2. În sentință, prima instanță a constatat că, Sîrghi Anatolie ne cătând la precedentă condamnare prin sentința judecătoriei Ungheni din 07.05.2007 pentru samavolnicia manifestată în perioada septembrie-octombrie 2006 prin presupunerea greșită a dreptului de exploatare a resurselor subterane, fără autorizarea și licența organelor abilitate, comisă la extragerea din subsolul terenului din extravilanul localității Costuleni, Ungheni, ce-i aparține cu drept de proprietate, a 552 m³ de nisip, urmărind scopul dobândirii ilicite a averii străine prin extragerea ilegală, fără autorizarea și licența organelor abilitate, a bogățiilor subterane din subsolul terenului din extravilanul localității Costuleni, Ungheni, ce-i aparține cu drept de proprietate, în perioada mai 2007 până la 30.11.2007, când lucrările de extragere au fost stopate de către Inspectoratul Ecologic de Stat, în lipsa proiectului de execuție, perimetrului minier, actului de transmitere a zăcămintelor avizat în modul stabilit, avizul expertizei ecologice de stat și proiectului de recultivare a terenului, precum și fără licența de extragere a zăcămintelor subterane, intenționat a continuat extragerea ilegală din zăcămintul

„Costuleni”, a nisipului, volumul total cărui, potrivit actului de investigare a zăcămintului de nisip „Costuleni” din 24.03.2009, constituie 4 400 m³, inclusiv 552 m³ constatat prin precedentă sentință din 07.05.2007 și cel extras în perioada vizată de 3 848 m³ de nisip, costul cărui, conform raportului de expertiză merceologică nr. xxxxx din 03.02.2010, reieșind din 80 lei pentru un m³, constituie 307 840 lei, inclusiv cheltuieli suportate la extragere în sumă de 69 967 lei, diferența dintre care constituie dauna cauzată statului în valoare de cel puțin de 237 873 lei, ceea ce constituie un prejudiciu în proporții deosebit de mari, acțiuni încadrate de către acuzare la art. 191 alin. (5) Cod penal cu calificativele delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu și cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura Ungheni, Grițunic Marcel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei soluții noi privind condamnarea lui Sîrghi Anatolie pe art. 191 alin. (5) Cod penal la zece ani închisoare și admiterea acțiunii civile în mărime de 286 000 lei.

3.1. În motivarea cererii de apel, procurorul a menționat că prima instanță a dat apreciere eronată probelor acuzării, care confirmă pe deplin săvârșirea de către inculpat a infracțiunii incriminate, precum și a fost lăsat fără apreciere faptul că cariera de nisip din extravilanul Costuleni nu poate fi interpretată ca o carieră experimentală, deoarece conform Codului Subsolului, cercetarea geologică a subsolului se realizează doar de către specialiștii în domeniu, iar extragerea propriu-zisă a nisipului se realizează numai în baza perimetrului minier și licenței, condiții nerespectate de către A. Sîrghi la realizarea scopului pentru care i-a fost repartizat sectorul de subsol în folosință, deoarece nu a acționat în vederea extragerii experimentale a substanțelor minerale utile, ci la extragerea nisipului în scopuri comerciale., fapt confirmat prin actele întocmite de către reprezentanții „AGeoM” și șoferii autocamioanelor cu care nisipul era transportat de la carieră la indicația inculpatului și a soției acestuia, ce ducea evidența volumului înstrăinat cu primirea achitării a câte 80 lei pentru 1m³.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 noiembrie 2014, apelul a fost respins ca nefondat, dat fiind neconstatarea existenței faptei infracțiunii, prevăzută de 191 alin. (5) Cod penal, de rând ce probele prezentate de acuzare, demonstrează în exclusivitate activitatea persoanei juridice SRL „Alpinia”, dar nu și pretinsa delapidare a averii străine de către administratorul ei A. Sîrghi.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Costaș Valentina, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și remiterea cauzei la rejudecare.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 05 mai 2015, a fost admis recursul, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 26 iulie 2017, a fost respins apelul procurorului, cu menținerea sentinței primei instanțe.

8. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscriptie Bălți, Dubăsari Valeriu, prin care invocând ca temei pentru recurs prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare.

9. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 februarie 2018, a fost admis recursul, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

10. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 noiembrie 2019, a fost admis recursul, casată decizia și adoptată o hotărâre nouă potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sîrghi Anatolie a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzută la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa închisorii pe un termen de patru ani.

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii, pentru perioada de probațiune de trei ani.

Conform art. 225 alin. (1), (2); art. art. 387 alin. (1), 397 pct. 1) Cod de procedură penală, a fost admisă în parte acțiunea civilă inițiată în procesul penal de către reprezentantul Ministerului Mediului V. Gălușcă, încasând de la Sîrghi Anatolie în contul statului dauna materială cauzată prin infracțiune, în sumă de 237 873 lei, cu soluționarea celorlalte solicitări în ordine procedurii civile.

Dispozițiile sentinței cu privire la corpurile delictive au fost menținute.

10.1. În motivarea soluției instanța de apel a indicat că, deși inculpatul A. Sârghi pe parcursul judecării cauzei în fond și în apel, și-a negat vinovăția în fapta imputată, susținând extragerea nisipului de către SRL „Alpinia” în baza deciziei Consiliului sătesc și permisiunii recomandate a Agenției de Stat pentru Geologie „EHGeoM”, eliberată conform art. 10 alin. (4) Codului subsolului, cu efectuarea lucrărilor de cercetare geologică și utilizarea resurselor naturale doar în scopul comunității, dar nu a interesului personal, cu luarea la evidență a cantității extrase și eliberarea bonurilor de casă la realizarea nisipului, de pe mijloacele alocate procurând tehnica, achitând costul lucrărilor, precum și făcând schimb cu prundiș, dispunând încetarea explorării carierii la solicitarea comisiei alcătuite din reprezentanții organelor de stat, fapt parțial confirmat și de fostul primar al comunei Costuleni, Ungheni, Obor Veaceslav potrivit cărui cariera de nisip este amplasată pe teritoriul transmis în proprietatea inculpatului, prin exploatarea ei ne fiind prejudiciată comunitatea, dat fiind utilizarea nisipului extras în interes public, la construcția unei porțiuni de drum, reparația bisericii și lăcașului cultural, ne cunoscând despre comercializarea lui de către acesta (f.d.192- 193, vol. 3), totuși vinovăția lui și-a găsit confirmare prin depozițiile persoanelor audiate pe

caz, căror instanța de fond le-a dat o apreciere incorectă și contrară aspectelor faptice a speței, ceea ce impune reaprecierea lor în raport cu întregul volum al probatoriului administrat.

Din conținutul declarațiilor primarului interimar Țicu Dumitru și consilierului Prepelită Vladimir rezultă, modificarea la propunerea lui Sîrghi Anatolie și prin decizia consiliului, a calității terenului proprietate publică de 2 ha, transmis spre gestionare SRL „Alpinia” din arabil în imaș, pentru a putea fi exploatată cariera prin extragerea nisipului cu utilizarea lui la construcția drumului din localitate, efectuată cu suportul lui, precum și pentru efectuarea schimbului de resurse, de carieră folosindu-se și localnicii, doar cu extragerea unor cantități mici de nisip, fapt confirmat și de către Zdrobău Aliona (f.d. 80-82, vol. 4; 134, vol. 5; 116, vol. 6; 71-73, vol. 4; 123-124, vol. 5; 68-69, vol. 4; 119-120, vol. 5; 123, vol. 6).

Împrejurările relatate de martorii audiați confirmându-se prin decizia Consiliul sătesc Costuleni nr. xxxxx din 22.06.2006, prin care s-a permis firmei ce va câștiga tenderul la construcția segmentului de drum „Combinat-Școala”, folosirea temporară a carierilor de nisip (f.d. 8 v.1); prin cealaltă decizie a consiliului nr. xxxxx din 12.10.2006 fiind acceptată explorarea geologică de către SRL „Alpinia” a terenului agricol cu suprafața de 3 ha, dintre care 1, 03 ha proprietate privată a lui A. Sîrghi cu nr. cadastral xxxxx și 2 ha proprietate publică, prezentând primăriei în urma cercetărilor, toate documentele necesare (f.d.13 v.1).

Prin scrisoarea managerului-șef al ÎS „EHgeom” nr. xxxxx din 21.05.2007 (f.d.20 v.1) rezultată din hotărârea ședinței de lucru al Ministerului Administrației Publice Locale din 21.05.2007 (f.d.32-33 v.1), ce a constatat extragerea ilicită a nisipului de către SRL „Alpinia” de pe teritoriul localității Costuleni, s-au retras recomandările anterior acordate prin actul nr. xxxxx din 31.10.2006 referitor la autorizarea efectuării lucrărilor de prospecțiuni geologice, în baza căror a și fost încheiat contractual nr. xxxxx din 09.10.2006, dat fiind, că excavația până la zona de protecție acvatică a râului Prut este de 200 m., pe când potrivit Legii nr. 482 din 03.08.1995 trebuie să constituie cel puțin 1000 metri (f.d.18-20; 21-31; 32-33).

Deciziile Consiliului sătesc Costuleni nr. 04/6.14 din 22.06.2006 și nr. 06/10.3 din 12.10.2006, au fost aspru criticate de către Aparatul Guvernului, ce prin scrisoarea adresată la 20.10.2006 li-a cerut anularea lor dat fiind constatarea unor abateri grave de la prevederile art. 8; 75 Codul funciar nr. 828 -XII din 25.12.1991 conform cărui, pentru exploatarea zăcămintelor era necesară schimbarea categoriei terenurilor în destinație specială, ceea ce ține doar de competența Guvernului RM pentru, că în sensul art. 127 alin. (4) din Constituția RM și art. 4 al Codului subsolului din 15.06.1993, bogățiile de orice natură ale subsolului..., fac obiectul exclusiv al proprietății publice, subsolul fiind proprietatea RM ce-l posedă, îl folosește, dispune de el și îl protejează; art. 9 alin. (2) a Codului subsolului statuând, că toate felurile de folosire a subsolului se realizează numai în baza proiectelor (schemelor tehnologice), potrivit art. 29 exploatarea zăcămintelor efectuându-se în limitele perimetrului minier, eliberat de organul de

stat pentru supraveghere minieră; pentru dobândirea cărui, agenții economici trebuie să se adreseze la organele de stat abilitate cu dreptul de eliberare a licențelor, ce se petrece cu concurs sau licitație în baza HG nr. 726 din 27.09.1994 cu privire la autorizarea prin licență a folosirii subsolului în RM, astfel încât la adoptarea acestor decizii, Consiliul trebuia să dispună de actul de transmitere a zăcămintelor, actul de cercetare a perimetrului minier și licența de atribuire a terenului conform HG nr. 246 din 03.05.1996 (f.d.9 v.1); respectivele decizii fiind anulate prin deciziile nr. xxxxx din 07.12.2006 și nr. xxxxx din 28.05.2007 (f.d.11; 13; 14).

Inclusiv la scrisoarea nr. 193 din 02.11.2006 consemnată de fostul șef-manager al ÎS „EGeom” Constantin Mihai și contractul de cercetare geologică a zăcământului Costuleni nr. 12 din 09.10.2006 încheiat cu administratorul SRL „Alpinia” A. Sîrghi prin care i-a s-a permis cercetarea geologică a carierei de nisip Costuleni, cu luarea la evidență a cantității nisipului extras și utilizarea lui în interesul comunității (f.d.16; 21-22 v.1), directorul al Î.S. „EHGeoM” Panciuc Ion a menționat, că la cererea depusă în 2006 de către A. Sîrghi s-a întocmit proiectul geologic (f.d. 23-32 v.1), a cărui responsabil a fost desemnat V. Gornicenco și în cadrul cărui s-a constatat, că fostul șef al „EHGeoM” C. Mihai prin scrisoarea supra nominalizată i-a permis administratorului SRL „Alpinia” să efectueze cercetări în prezența geologului, deși cercetările geologice se efectuează doar în baza hotărâri „EHGeoM” și a formei speciale 36R ce în fapt nu există, motiv pentru care prin sesizarea nr. 118 din 2007 s-a dispus anularea precedentei scrisori din 2006, întrucât întreprinderea nu era în drept să efectueze lucrări experimentale și de extragere a zăcământului, nedispunând de setul documentelor necesare în acest sens, multiplele încălcările admise în acest proiect de către fosta conducere a Î.S. „EHGeoM”, fiind folosite de administratorul SRL „Alpinia”, pentru a reda activității sale de extragere ilegală a nisipului aspect legal, în lipsa acordului Agenției de Ecologie în comun cu autoritatea locală (f.d. 170-172, 292-294 vol. 3; f.d. 126-127, vol. 5; f.d.111-112, vol. 6).

Potrivit directorului adjunct al Agenției pentru resurse minerale Slonovschi Valentin, în 2006 administratorul SRL „Alpinia” Anatolie Sîrghi a solicitat cercetarea geologică a zăcământului Costuleni, primind permisiunea în acest sens, dar nu și a extragerii nisipului, până la prezentarea pachetului de acte necesare pentru liberarea autorizației, or explorarea geologică nu putea fi efectuată de către agentul economic, ci în exclusivitate de către organizații licențiate, la controlul din mai 2007 efectuat de către Inspekția Ecologică Ungheni, constatându-se extragerea și comercializarea nisipului, fapt pentru care s-a întocmit proces-verbal cu prescripțiile necesare de pregătire de către agentul economic a unui raport definitivat, în baza cărui comisia interdepartamentală să soluționeze posibilitatea transmiterii în folosință a carierei, ceea ce nu s-a realizat, administratorului A. Sîrghi fiindu-i interzisă extragerea nisipului, cu instituirea comisiei ce a constatat extragerea ilegală a resurselor în sumă de 75 000 lei (f.d. 165-168, 296-298, vol. 3).

La fel și hidrologul principal al Î.S. „EHgeom” Titoveț Maria a comunicat, că în 2006 din numele administratorului SRL „Alpinia” A. Sîrghi a parvenit solicitarea cercetării geologice a zăcământului Costuleni, pusă în lucru la începutul lui 2007 după achitarea taxelor, ne având împuterniciri pentru eliberarea în baza scrisorii a recomandărilor de cercetare geologică, mai cu seamă, că agentul economic nu dispunea de dreptul extragerii zăcămintelor minerale întrucât nu deținea toate actele necesare, chiar dacă a făcut-o (f.d. 178- 180, 302 vol. 3), urmând să dispună de acordul Comisiei de stat pentru rezervele de substanțe minerale și utile, liberat în baza raportului întocmit de ea privind acordul exploatării zăcământului, care în fapt nu există, însoțit de actul transmiterii sectorului agentului economic, consemnat de reprezentantul ÎS „EHgeom”, autoritatea publică locală și reprezentantul 12 Ministerului Mediului, acte pe care administratorul SRL „Alpinia” nu le deținea (f.d. 113-114, vol. 6).

Potrivit actului nr. xxxxx din 11.09.2006 întocmit de reprezentantul Inspectoratului Ecologic de Stat Gr. Vlas, s-a dispus stoparea lucrărilor de extragere a nisipului din cariera Costuleni (f.d. 19 v.2), la inspectarea din 09.10.2006 constatându-se nerespectarea de către administratorul SRL „Alpinia” A. Sîrghi a respectivelor interdicții, cu continuarea extragerii nisipului, fapt indicat în p/v nr. xxxxx (f.d. 139 v.1), transmis spre examinare Comisiei de Stat pentru rezervele naturale ce în baza rezultatelor cercetării geologice a ÎS „EHgeom”, prin p/v nr. 113 din 26.12.2007 a constatat extragerea a 118,4 m³ de nisip (f.d.140-151; 223-162 v.1); pe marginea acestor acțiuni la 24.12.2009 fiind pornită urmărirea penală pe art. 328 Cod penal în privința factorilor de decizie, cu disjungerea materialelor cauzei și transmiterea după competență (f.d. 5-8 v.2), finisată cu clasarea ei conform ordonanței din 04.03.2011 (f.d.242-246 v.4).

Deși prin actul Inspectoratului Ecologic de Stat nr. xxxxx din 14.05.2007 contrasemnat de către administrator SRL „Alpinia”, inculpatului i-a fost interzisă extragerea nisipului (f.d. 20-20 v.2), urmare a verificării din 24.05.2007 și din conținutul p/v contravențional nr. xxxxx din 24.05.2007 pe art. 57 alin. (1) Cod contravențional în redacția legii din 2004, rezultă extragerea în continuare a nisipului, ceea ce potrivit Hotărârii nr. 55 din 24.12.2009 a Curții de Conturi la baza căreia a stat raportul auditului gestiunii resurselor naturale în perioada anilor 2007-2008, în care este vizată activitatea agentului economic SRL „Alpinia”, administrată de A. Sîrghi, contravine prevederilor art. 6 din Legea privind Expertiza Ecologică de Stat; art. 10 Codului Subsolului și art. 13 (g) din Legea privind zonele și fâșiile de protecție a apelor, confirmat (f.d. 40-87 v.2).

Referitor la aceste împrejurări, șeful direcției Ecologice de stat Ungheni Vlas Grigore a menționat, că urmare a controlului ecologic la cariera de nisip din extravilanul Costuleni, Ungheni efectuat la 11.09.2006, a fost sesizată autoritatea locală referitor la exploatarea ei ilegală de către administratorul SRL „Alpinia” Sîrghi Anatolie, ce nu a respectat cerințele impuse de către Inspectoratul Ecologic Ungheni din 09.10.2006 de sistare a lucrărilor de exploatare a carierei, motiv pentru care i-a fost întocmit procesul-verbal contravențional nr. xxxxx de

atrageră la răspundere pe art. 57 alin. (1) Cod contravențional în redacția legii 2003, pe faptul folosirii neautorizate a subsolului, a cărui nulitate a fost dispusă de către autoritatea ce l-a examinat; la 14.05.2007 fiind efectuat cel de-al doilea control de către comisia compusă din reprezentanții Biroului Investigare a Fraudelor Ungheni a SIF nr. 4, procuratura, poliție și autorității publice locale, în cadrul cărui s-a depistat că administratorul SRL „Alpinia” A. Sîrghi continue fără autorizația organelor abilitate și licență, să extragă nisip din carieră în temeiul scrisorii anulate a fostei conduceri a Î.S. „EHgeom” din 2006, efectuând lucrări de prospecțiuni geologice, cu pretinsa folosire a nisipului extras în interes public la construcția drumului din localitate ce duce spre școală, fiind întocmit în privința lui cel de-al doilea proces-verbal din 14.05.2007, interzicându-se exploatarea de facto și nu pretinsa cercetare a zăcămintelor până la obținerea documentației necesare și anume a proiectului de recultivare în baza Legii nr. 440 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă, avizului Ecologic de stat și al organului central sau mediu, precum și contractul încheiat cu Ministerul Mediului pe care nu le deținea pentru, că zăcământul este amplasat în zona de protecție a râului Prut la o distanță sub cea admisibilă de 1000 m, dreptul explorării nisipului avându-l doar Întreprinderea de Stat Expediția Hidro-Geologică (“EHgeom”) din RM dar nu și agentul economic, iar scrisoarea nr. 193 din 02.11.2006 la care inculpatul face trimitere, oferindu-i doar posibilitatea explorării zăcămintelor în parametri cu lungimea de 50-70 m și lățimea de 10-15 m dar nu și exploatării lui, inclusiv în scopuri comerciale, contrar prevederilor legale (f.d. 124-125, vol. 6).

Ne cătând la restricțiile și interdicțiile impuse administratorului SRL “Alpinia” de exploatare a zăcământului Costuleni, până la întocmirea întregului set de documente necesare în acest sens, angajatul Biroului Investigarea Fraudelor Ungheni a SIF nr. 4 Mihăilă Vitalie participant la inspectarea ei, a stabilit extragerea 14 potrivit evidenței contabile a nisipului pe perioada 11-18.05.2007, ce a fost folosit atât pentru producerea pavajului la construcția drumului adiacent bisericii, cât și pentru comercializare cu scopul acoperii unor cheltuieli neconcretizate, la carieră fiind depistat un excavator cu care se extrăgea nisipul și un registru de evidență pe care îl deținea o persoană responsabilă ce conținea data, suma încasată și cantitatea de nisip, fără liberarea bonurilor de casă ce se păstrau la administrator, ne dispunând de documentele necesare ce ar permite desfășurarea activității de extragere a nisipului (f.d. 332- 333, vol. 3; f.d. 121-122, vol. 5, f.d. 122, vol. 6).

În același context reprezentantul Agenției pentru geologie și resurse minerale, Tcaci Vasile ce a fost inclus în componența comisiei de verificare a zăcământului Costuleni susține, că în cadrul inspectării carierei în mai 2009 s-a constatat diferența reliefului în volum de 4000 m³ ce a fost extras în perioada 2007-2009 (f.d. 173- 174, vol. 3).

Contabila SRL “Alpinia” Iurceac Ana la fel a confirmat extragerea și comercializarea în 2007 a nisipului în volum de 1 021, 91 m³ la suma de 81 725,42

lei ce a fost reflectată în Registrul de vânzări, fiind mult mai mari cheltuielile suportate pentru lucrările de proiectare în sumă de 20 495 lei, lucrările efectuate de mecanismele SRL "Mecanizator Triumf" în sumă de 24 000 lei, serviciile tractorului SRL "Monific-Grup" - 10 280 lei, cele de procurare a motorinei în sumă de 15 192, 32 lei, precum și de procurare a excavatorului în sumă de 99 900 lei (f.d. 40, vol. 4); prin contractul de arendă a mijloacelor de transport încheiat cu SA „Mecanizator - Triumf” constatându-se cele relatate de ea (f.d. 49-57 v.3).

Șoferii: Echim Mihail a confirmat transportarea cu camionul personal în nouă ture a nisipului de la cariera Costuleni, Ungheni atât pentru repararea drumului din localitate, cât și localnicilor ce l-au procurat, fapt pentru care potrivit înțelegerii avute cu A. Sîrghi, s-a ales cu trei camioane de nisip, ne dispunând pentru transportarea lui de careva acte sau bonuri de casă (f.d.384- 385, vol. 3; 120-121, vol. 6); Rudicov Nicolae la fel a comunicat transportarea timp de două săptămâni în vara lui 2007, în mai multe rute a nisipului din carieră la depozitul lui A. Sîrghi, folosit pentru repararea drumului, fără ai fi liberate facturi fiscale sau bonuri de casă de către soția acestui, ce efectua evidența nisipul transportat, la procurarea personală a 80 m³ de nisip, la prețul de 60 lei pentru un m³, fiindu-i eliberate bonuri (f.d. 189- 190, 317-318 vol. 3; f.d.114- 115, vol. 5; f.d.115, vol. 6); Plugaru Mihail în mai-iunie 2007 aprovizionând tehnica necesară pentru extragerea nisipului și transportarea muncitorilor ce se ocupau de reparația ei în cazul deteriorării, lucrările de extragere a nisipului fiind coordonate de Sîrghi Anatolie ce-i ducea evidența, obținând pentru lucrul prestat o remunerație de 2700- 2800 lei lunar (f.d. 34-37, vol. 4; f.d. 127, vol. 6); Matriniuc Iurie ce a confirmat pe lângă transportarea nisipului folosit la reparația drumului, procurarea lui de către localnici contra 70-80 lei pentru un m³, fără acte fiscale, pentru munca exercitată și el fiind remunerat cu nisip (f.d.58-60, vol. 4); Scutelnicuic Andrei procurând și el nisip pentru construcția în perioada 2006-2007 a locuinței, evidența cărui o ducea o doamnă, iar soția inculpatului eliberându-i bonuri de casă (f.d.126, vol. 6).

Referitor la exploatarea samavolnică prin exercitarea greșită a unui drept presupus, de către administratorul SRL „Alpinia” A. Sîrghi a zăcământului Costuleni, Ungheni pe perioada septembrie-octombrie 2006 cu extragerea fără autorizația organelor abilitate și licența respectivă a 552 m³ de nisip, valoarea 1m.3 a cărui, potrivit raportului expertizei merceologice din 21.11.2006, evaluează la 65 lei, constituind prejudiciu de 35 880 lei și cheltuieli de extragere 26 880 lei, s-a expus instanța de fond printr-o sentință irevocabilă a judecătoriei Ungheni din 07.05.2007 de încetare a procesului penal pe art. 352 alin. (1) Cod penal pe temei de nereabilitare (f.d.43).

Această împrăjurare însă, nu l-a împiedicat pe administratorul SRL „Alpinia” A. Sîrghi să continue exploatarea samavolnică a carierei cu extragerea și înstrăinarea ilegală a nisipului, deși erau în vigoare interdicțiile impuse de către autoritățile abilitate a statului, despre care s-a menționat mai sus, continuând exploatarea comercială a zăcământului Costuleni, cu înstrăinarea doar în perioada

11- 29.05.2007, potrivit datelor registrului, a nisipului în sumă de 79 642, 42 lei (f.d. 56- 57 v.2).

Din conținutul răspunsului nr. xxxxx din 26.03.2009 oferit Guvernului RM de către ministrul Ecologiei în cauza SRL „Alpinia” rezultă, că potrivit, pct. 4 lit. b) al Regulamentului privind modul de transmitere a zăcămintelor de substanțe minerale utile pentru valorificare industrial, aprobat prin HG nr. 1061 din 14.09.2006, organul de stat abilitat cu gestiunea resurselor naturale și protecția mediului înconjurător, adoptă decizia de transmitere pentru valorificare industrială a zăcămintelor..., în cazul în care cercetările geologice până la aprobarea rezervelor de substanțe minerale utile, au fost efectuate din contul mijloacelor financiare a agentului economic; beneficiarul având dreptul prioritar la dobândirea zăcămintelor pentru valorificare (exploatare) industrială..., procedura dobândirii dreptului de folosire a subsolului pentru exploatarea zăcămintelor fiind prevăzută de Regulamentul privind modul de transmitere a zăcămintelor de substanțe minerale utile pentru valorificare industrial; în cazul în care cercetarea geologică se efectuează ilegal, dreptul prioritar la dobândirea subsolului în folosință nu mai poate fi pretins. Dispoziția art. 14 alin. (1) lit. a) a Codului subsolului prevede dreptul și responsabilitatea beneficiarilor subsolului, de a folosi sectoarele de subsol în corespundere cu condițiile și scopurile pentru care li s-au repartizat, cele de la art. 15 alin. (1) lit. e) stipulând, că dreptul de folosire a subsolului încetează în baza deciziei organului, care atribuit subsolul în folosință, în modul prevăzut de lege, în caz de folosire a subsolului în alte scopuri decât cele prevăzute.

Cererea SRL „Alpinia” din 18.10.2006 privind cercetarea geologică pe teritoriul primăriei Costuleni, fiind examinată la ședința Comisiei de stat pentru rezervele substanțelor naturale utile, care potrivit p/v nr.113 din 26.12.2007 i-a aprobat explorarea lor pe suprafața de 118 mii m.3, urmând ca ea să acumuleze întregul pachet de documente juridice și tehnice pentru obținerea licenței la genul de activitate – extragerea nisipului, iar pentru că aceasta nu s-a făcut, prin actul de control al Inspecției Ecologice din 31.10.2006 au fost date indicații obligatorii ce interziceau orice lucrări de extragere a zăcămintelor minerale, nisipul fiind extras ilegal sub pretextul explorării geologice și în baza scrisorii nr. 143 din 02.11.2006 al ÎS „EHgeom”, ce nu are împuterniciri de coordonare și autorizare a respectivelor genuri de activitate, ea fiind anulată prin scrisoarea nr. 118 din 21.05.2007. Pe perioada de activitate, SRL „Alpinia” extrăgând ilegal și comercializând 722, 79 m3 de nisip, încasând prin aparatul de casă 57 832, 62 lei. Încălcarea modului de folosire a subsolului din cercetare geologică, în exploatarea zăcămintelor, constituind temei pentru lipsirea dreptului de folosirea lui, chiar dacă nu a fost adoptată careva decizie în acest sens, iar lipsa pachetului de documente stabilit de Regulament, inclusiv a deciziei organului autoadministrării locale, precum și constatarea de către Comisia de stat în baza p/v nr. 150 din 26.12.2008, extragerea nisipului în volum de 366 400 m3, constituind temei de refuz pentru autorizarea acestor lucrări (f.d. 92-96 v.1); potrivit actului de control din

24.03.2009 SRL "Alpinia" a extras 4,4 m³ de nisip (f.d. 100-105 v.1), valoarea 1m³ a cărui în perioada mai-septembrie 2007 potrivit raportului expertizei merceologice nr. 0269305 din 03.02.2010 constituind 80 lei (f.d. 97 v.1).

Cercetarea suplimentară a probatoriului administrat la caz, ce de altfel a servit obiect de cercetare și în instanța de fond, dar care însă a primit o interpretare greșită, contrar prevederile art. art. 100-101 Cod de procedură și aspectelor faptice a cauzei, denotă vinovăția inculpatului Sîrghi Anatolie în aceea, că ne cătând la precedentă condamnare prin sentința judecătorei Ungheni din 07.05.2007 pentru samavolnicia manifestată prin presupunerea greșită a dreptului de exploatare a bogățiilor subterane, fără autorizația și licența organelor abilitate, comisă în perioada septembrie-octombrie 2006 la extragerea din subsolul terenului din extravilanul localității Costuleni, Ungheni, ce-i aparține cu drept de proprietate, a 552 m³ de nisip, în perioada mai 2007 până la 30.11.2007 intenționat a continuat extragerea ilegală a bogățiilor subterane din subsolul terenului din extravilanul localității Costuleni, Ungheni ce-i aparține cu drept de proprietate, când lucrările de extragere au fost stopate de către Inspectoratul Ecologic de Stat din lipsa proiectului de execuție, fără perimetru minier, act de transmitere a zăcămintelor avizat în modul stabilit, avizul expertizei ecologice de stat și proiectului de recultivare a terenului, precum și fără licența de extragere a zăcămintelor subterane, volumul total a căror potrivit actului de investigare a zăcămintului de nisip „Costuleni” din 24.03.2009, constituie 4 400 m³ , inclusiv 552 m³ constatat prin precedentă sentință din 07.05.2007, și cel extras în perioada vizată de 3 848 m³ de nisip, costul cărui, conform raportului de expertiză merceologică nr. 0269305 din 03.02.2010, reieșind din 80 lei pentru un m³ , constituie 307 840 lei, inclusiv cheltuieli suportate la extragere în sumă de 69 967 lei, diferența dintre care constituie dauna cauzată statului în valoare de cel puțin de 237 873 lei, ceea ce constituie un prejudiciu în proporții deosebit de mari, acțiuni ce pe deplin se încadrează la componența art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal cu calificativele, samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari intereselor publice.

Ne cătând la anularea de către Consiliul sătesc Costuleni, Ungheni prin deciziile nr. xxxxx din 07.12.2006 și nr. xxxxx din 28.05.2007 (f.d.11; 13; 17 14 v.1), a precedentelor decizii nr. xxxxx din 22.06.2006 și nr. xxxxx din 12.10.2006 privind acceptarea explorării geologice a zăcămintului Costuleni, cu suprafața terenului de 3 ha, dintre care doar 1, 03 ha proprietate privată a lui A. Sîrghi cu nr. cadastral 9235000200, celelalte 2 ha fiind proprietate publică (f.d.13 v.1), precum și retragerea prin scrisoarea managerului-șef al ÎS „EHgeom” nr. 118 din 21.05.2007 (f.d.20 v.1) ca urmare a hotărârii ședinței de lucru al Ministerului Administrației Publice Locale din 21.05.2007 (f.d.32-33 v.1), a precedentelor recomandări conform actului nr. xxxxx din 31.10.2006 cu privire la autorizarea efectuării lucrărilor de prospecțiuni geologice, în baza căror a fost încheiat contractual nr. 12 din 09.10.2006, despre care inculpatul A. Sîrghi cunoștea cu certitudine, în calitate de

administrator al SRL „Alpinia”, a continuat în perioada mai 2007 până la 30.11.2007 exploatarea samavolnică și ilegală a carierei, cu extragerea intenționată a nisipului, doar o parte din care a fost folosit în interesul comunității, cealaltă fiind înstrăinată potrivit probelor supra menționate, cauzând intereselor publice reprezentat de Ministerul Mediului, a unei daune în proporții deosebit de mari, calculată prin intermediul art. 126 Cod penal în varianta legii aplicabile la data comiterii faptei și reieșind din salariu mediu lunar pe economie prognozat de Guvern pentru anul 2007.

Se constată ca fiind dovedită vinovăția lui A. Sîrghi în comiterea samavolniciei prevăzută la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal și nu a delapidării averii străine reținută de acuzator conform art. 191 alin. (5) Cod penal, or în perioada lui imputată de extragere ilegală a zăcămintelor mai – 30.11.2007, cariera Costuleni, Ungheni nu se mai afla în gestiunea și administrarea lui, în decembrie 2006 și mai 2007 fiind anulate precedentele decizii de transmiterea ei pentru explorări geologice; iar însăși zăcămintul Costuleni nu poate fi interpretat ca o carieră experimentală, deoarece conform Codului Subsolului, cercetarea geologică a subsolului se realizează doar de către specialiștii în domeniu, iar extragerea propriu-zisă a nisipului se realizează numai în baza perimetrului minier și licenței, condiții nerespectate de către A. Sîrghi la realizarea scopului pentru care i-a fost repartizat sectorul de subsol în folosință, deoarece nu a acționat în vederea extragerii experimentale a substanțelor minerale utile, ci la extragerea nisipului în scopuri comerciale, fapt confirmat atât prin actele supra nominalizate, cât și prin declarațiile persoanelor audiate, inclusiv a șoferilor autocamioanelor cu care nisipul era transportat de la carieră la punctul de destinație, conform indicațiilor inculpatului și a soției acestuia, ce ducea evidența volumului înstrăinat cu primirea achitării a câte 80 lei pentru 1m³.

Soluția instanței de apel, rezultă din construcția componentei celor două categorii de infracțiuni, art. 191 alin. (5) Cod penal fiind condiționată de particularitățile laturii obiective realizată prin luarea de către făptuitor a bunurilor ce-i sunt străine, dar care la moment se află în deținerea lui legitimă, fiindu-i încredințate în temeiul legii pentru executarea unei atribuții strict determinate, profitând de atribuția administrării lor, pe când în perioada imputată mai - 31.11.2007 inculpatul Sîrghi Anatolie nu deținea nici un drept legitim asupra administrării și gestionării zăcămintului Costuleni, ce i-a fost retras prin decizia Consiliului sătesc 18 din decembrie 2006 și mai 2007, în lipsa altor acte a autorităților publice de transmiterea carierei în administrarea lui, fapt ce rezultă din însăși conținutul învinuirii formulate.

Latura obiectivă a componentei de samavolnice prevăzută la art. 352 Cod penal, se realizează prin acțiunea prejudiciabilă ce îndeplinește cumulativ două condiții și anume: exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordini stabilite, ce nu poate fi justificat, ne fiind unul juridic, neavând la bază prevederi contractuale și greșit fiind interpretat de făptuitor la comiterea faptei prejudiciabile. Ceea ce înseamnă, că dreptul presupus este dreptul care nu-

i aparține de jure făptuitorului, deși el în mod eronat consideră că i-ar aparține, exercitarea acestui drept în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, presupunând, că făptuitorul se comportă după bunul său plac, într-o manieră abuzivă și extralegală, acționând în baza hotărârii luate după propria apreciere, fără a ține seama de părerea victimei, sfidând astfel ordinea legală de exercitare a drepturilor. Drept urmare, revindecarea de către proprietar a bunului transmis în posesia altei persoane ce presupune, că ar avea drepturi asupra lui, urmează a fi calificată ca samavolnicie, dar nu ca delapidarea averi străine, întrucât făptuitorul săvârșește luarea bunurilor ce-i sunt străine și nu se afla în deținerea lui legitimă, ceea ce la caz se manifestă prin extragerea ilegală de către inculpatul A. Sîrghi în calitate de administrator al SRL "Alpinia", a bogățiilor subterane din cariera Costuleni, Ungheni, inclusă în fondul rezervelor naturale a statului, ne cătând la anularea dreptului de posesie prin decizia Consiliului sătesc și retragerea de către ÎS "EHgeom" în 2006 a recomandărilor anterioare.

Or, deși cele două componente de infracțiune: delapidarea imputată de acuzare și samavolnicia reținută prin prezenta decizie sunt incluse în capitole diferite a Codului penal, având diferit obiect juridic, dar o modalitate identică de comitere a faptei, cu cauzare de daune prejudiciabile interesului public și ținând cont de faptul, că anterior pentru fapte analogice inculpatul a fost atras la răspunderea penală pe art. 352 alin. (1) Cod penal, precum și în respectarea indicațiilor instanței de recurs, Colegiul consideră posibilă reîncadrarea acțiunilor de la componența art. 191 alin. (5) la cea prevăzută de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, ce este una mai ușoară, prevăzând o sancțiune mai mică, ne constatând prin aceasta încălcarea dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 a Convenției.

Pentru acțiuni identice de exploatare ilegală a carierii Costuleni, doar că pentru o altă perioadă, inculpatul anterior a fost atras la răspunderea penală pe art. 352 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal pe temei de nereabilitare, soluție necontestată de el. De rând cu aceasta, în respingerea argumentelor apărări referitor la exercitarea lucrărilor de explorare geologică a zăcământului Costuleni, nu de către inculpat ca persoană fizică, ci de către persoana juridică SRL "Alpinia", Colegiul ține să menționeze, că legalitatea acțiunilor acesteia au fost verificate în cadrul procesului penal de către OUP, prin ordonanța din 14.04.2010 în privința ei fiind încetată urmărirea penală pe art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal (f.d. 106-107 v.3), cu înaintarea 19 învinuirii pe art. 191 alin. (5) Cod penal, fapt ce nu constituie impediment pentru atragerea inculpatului la răspunderea penală pe art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal.

Instanța de apel a respins și argumentul privind pretinsa cercetare geologică a zăcământului Costuleni în baza acordului scris al întreprinderii „EHgeoM,, expusă printr-o scrisoare adresată pe numele administratorului SRL „Alpinia”, or pe lângă faptul, că ea nu reprezintă temei legal în acest sens, urmând a fi acumulate un set întreg de documente și anume: proiectului de execuție, perimetru minier, act de transmitere a zăcămintelor avizat în modul stabilit, avizul expertizei ecologice de stat, proiectul de recultivare a terenului, precum și licența

de extragere a zăcămintelor subterane, în speță s-a dovedit, că inițiala excavare a nisipului în scopul cercetării geologice a carierei, ulterior s-a transformat în extragerea lui masivă, inclusiv în scopuri comerciale, adică în alte interese decât cele a comunității, în lipsa documentelor necesare descrise în conținutul faptei constatate și a actului de transmitere a carierei conform Regulamentul privind modul de transmitere a zăcămintelor de substanțe naturale utile pentru valorificare industrială, adoptat prin HG nr. 1061 din 14.09.2006 (f.d. 167-168 v.1), cu schimbarea perimetrului minier inițial stabilit și nerespectarea interdicțiile impuse de reprezentanții autorităților competente, inclusiv celor date prin actul de control al Inspecției Ecologice din 31.10.2006, ce interziceau orice lucrări de extragere a zăcămintelor minerale

Pe lângă faptul că ÎS „EHgeom” nu are împuterniciri de coordonare și autorizare a respectivului gen de activitate, permisiunea acordată inculpatului de către fosta ei conducere prin scrisoarea nr. 143 din 02.11.2006, a fost anulată la 21.05.2007, ceea ce însă nu l-a oprit de la exploatarea zăcămintului Costuleni până la finele lui noiembrie 2007, adică pe perioadă inclusă în actul de învinuire, fără deținerea documentelor necesare, acordându-i respectivei scrisori caracter legal pentru acoperirea ilegalității acțiunilor de extragere și comercializare a nisipului, fapt confirmat atât de către martorii audiați, inclusiv de V. Mihăilă ce a confirmat prezența la carieră a excavatorului, cât și prin p/v din 24.05.2007 de control al registrului de evidență a nisipului extras, constatându-se comercializarea cantității de 722, 79 m.3 cu prețul de 80 lei pentru 1m³ (f.d. 35).

Instanța de apel a pus la îndoială constatările inginerului geodez din raportul tehnic referitor la prospecțiuni etc, la care instanța face trimitere ca probă ce respinge temeinicia acuzațiile aduse inculpatului (f.d. 12-16 v.4), or concluziile lui contravin celorlalte aspecte factice a cauzei, constatate prin actele supra nominalizate

Deși anterior în privința inculpatului A. Sîrghi a fost întocmit p/v cu privire la contravenție prevăzută de art. 57 alin. (1) Cod contravențional în redacția din 2003, el a fost lăsat fără soluționare de către organul abilitat pentru examinare Serviciul Standarde și Metrologie, cu remiterea agentului constatat, dat fiind, că în sensul art. 10 alin. (4) a Codului Subsolului, valorificarea industrial-experimentală a subsolului se efectuează fără perimetrul minier, fapt ce nu afectează atragerea lui la răspunderea penală.

Cât privește litigiul dintre cei doi agenți economici SRL „Alpinia” și SRL „Feodora” ce ține de exploatarea zăcămintului Costuleni, acesta a fost soluționat printr-o decizie definitivă a CSJ din 26.09.2009 prin care s-a dispus anularea actului de transmitere către SRL „Feodora” a zăcămintului natural (f.d. 105-109 v.2).

Deliberând asupra categoriei și termenului pedepsei penale ce urmează ai fi stabilită inculpatului, instanța de apel a acordat deplină eficiență dispozițiilor art. 61 Cod penal ce țin de scopul ei în restabilirea echității sociale, corectarea faptuitorului cu prevenirea continuării de către el a activității criminale, în raport cu criteriile generale de individualizare stipulate la art. 75 Cod penal cum sunt:

gravitatea faptelor comise, caracterul lor prejudiciabil, atitudinea inculpatului față de ele și urmările survenite, alături de circumstanțele ce-i atenuează răspunderea penală cum ar fi: rolul pe care-l are în comunitatea Costuleni fiind slujitor al cultului, caracterizându-se pozitivă atât de la locul de trai, cât și de muncă, participând la îmbunătățirea condițiilor din respectiva localitate prin aportul depus la construirea drumului și altor edificii, care în mare măsură denotă iraționalitatea supunerii lui la executarea reală a pedepsei închisorii, prevăzută de legiuitor ca sancțiune la art. 352 alin. (3) Cod penal, fiind prezente circumstanțe atenuante a cauzei, ce permit suspendarea condiționată a executării ei pentru perioadă de probațiune, prin aceasta atingându-se scopul legii penale și a principiului umanismului, statuat la art. 4 Cod pr. penală, potrivit cărui legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului, urmând să fie de așa natură ca cel vinovat să se simte pe deoparte protejat de legea penală, iar pe de altă parte să se conformeze restricțiilor impuse de ea în scopul conștientizării rolului ei educativ.

Stabilind pedeapsa închisorii lui Sîrghi Anatolie, instanța de apel a dispus suspendarea condiționată a executării ei, pentru perioada de probațiune, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, în lipsa restricțiilor și circumstanțelor ce agravează răspunderea penală.

Concomitent cu latura penală, instanța de apel a dispus soluționarea laturii civile ținând cont în acest sens de dispozițiile art. art. 225 alin. (2); 387 alin. (1); 397 pct. 1) Cod pr. penală, ce impun instanța de judecată la adoptarea sentinței de condamnare, de a soluționa acțiunea civilă și/sau repararea pagubei materiale cauzată prin infracțiune, ce la caz a fost solicitată de reprezentantul Ministerului Mediului prin acțiunea civilă inițiată la suma de 654 810, 80 lei, formată din valoarea a 3848 m³ de nisip extras, cu costul a câte 80 lei pentru 1m³ în sumă de 307 840 lei și 346 970,80 lei coeficient de valorificare a rocilor (f.d.43-46 v.5).

Instanța de apel a reținut că la faza urmăririi penale Ministerul Mediului a fost recunoscut în calitate de parte vătămată, fapt ce în corespundere cu art. 221 Cod de procedură penală i-a acordat dreptul procesual de inițiere în procesul penal a unei acțiuni civile, realizat prin cererea depusă de către reprezentantul delegat în bază de procură, pentru participare în cauză (f.d.43-46, vol. 5).

Urmare a examinării acțiunii civile, instanța de apel a admis doar pretențiile în partea ce ține de prejudiciul cauzat prin infracțiune și constatat prin învinuirea formulată în valoare de 237 873 lei, compus din extragerea a 3 848 m³ de nisip la preț de 80 lei pentru un m³, conform raportului de expertiză merceologică nr. xxxxx din 03.02.2010, excluzând cheltuielile suportate de inculpat la de extragerea lui în sumă de 69 967 lei și lăsând fără soluționare cerințele de încasare a sumei calculate prin aplicarea coeficientului de valorificare a resurselor naturale în sumă de și 346 970,80 lei, referitor la care urmează să se expună instanța de drept comun în ordinea procedurii civile. Aceasta pentru, că nici OUP și nici partea civilă nu a constat cu certitudine cantitatea nisipului comercializat din cea extrasă prin excavare, o parte din care a fost folosită în beneficiul comunității.

11. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către:

- procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care invocând ca temei pentru recurs ordinar prevederile *art. 427 alin.(1) pct. 6), 12) Cod de procedură penală*, a solicitat casarea deciziei, cu remiterea cauzei la rejudecare;

- inculpatul Sîrghi Anatolie, prin care invocând ca temei pentru recurs ordinar prevederile *art. 427 alin.(1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală*, a solicitat casarea deciziei, cu menținerea sentinței primei instanțe.

11.1. În motivarea cererii de recurs ordinar, procurorul a menționat că:

- instanța de apel greșit a reîncadrat acțiunile lui Sîrghi Anatolie de la art. 191 alin.(5) Cod penal la art.352 alin.(3) lit. d) Cod penal, or, vinovăția inculpatului și-a găsit confirmare prin depozițiile persoanelor audiate pe caz în raport cu întregul volum al probatoriului administrat, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere incorectă și contrară aspectelor faptice a speței, ca rezultat reîncadrând greșit acțiunile lui Sîrghi Anatolie;

- din conținutul declarațiilor primarului-interimar Țicu Dumitru și consilierului Prepeliță Vladimir rezultă, modificarea la propunerea lui Sîrghi Anatolie și prin decizia consiliului, a calității terenului proprietate publică de 2 ha, transmis spre gestionare SRL „Alpinia” din arabil în imaș, pentru a putea fi exploatată cariera prin extragerea nisipului cu utilizarea lui la construcția drumului din localitate, efectuată cu suportul lui, precum și pentru efectuarea schimbului de resurse, de carieră folosindu-se și localnicii, doar cu extragerea unor cantități mici de nisip, fapt confirmat și de către Zdrobău Aliona (f.d.80-82, vol.4; 134, vol.5; 1 16. vol.6: 71-73, vol.4; 123-124, voi.5; 68-69, vol.4: 119-120. vol.5; 123, vol.6);

- împrejurările relatate de martorii audiați, au fost confirmate prin decizia Consiliul sătesc Costuleni nr. xxxxx din 22.06.2006, prin care s-a permis firmei ce va câștiga tenderul la construcția segmentului de drum „Combinat-Școala”, folosirea temporară a carierilor de nisip (f.d.8 v. 1); prin cealaltă decizie a consiliului nr. xxxxx din 12.10.2006, prin care a fost acceptată explorarea geologică de către SRL „Alpinia” a terenului agricol cu suprafața de 3 ha, dintre care 1,03 ha proprietate privată a lui Sîrghi Anatolie cu nr. cadastral xxxxx și 2 ha proprietate publică, prezentând primăriei în urma cercetărilor, toate documentele necesare (f.d.13 vol. 1);

- comiterea infracțiunii incriminate inculpatului Sîrghi Anatolie se confirmă prin cumulul de probe veridice, utile, concludente, care se află într-o coroborare reciprocă, administrate de către organul de urmărire penală în prezenta cauză și nu sunt de acord cu constatarea făcută de către instanța de apel cu referire la reîncadrările acțiunilor infracționale ale inculpatului sus-numit;

- instanța de apel nu a clarificat obiectiv circumstanțele cauzei examinate.

11.2. În motivarea cererii de recurs ordinar, inculpatul Sîrghi Anatolie a menționat că:

- reaprecierea probatoriului de către instanța de apel are un caracter defectuos, în multe aspecte concluziile expuse nu se bazează pe probe, în hotărâre nu se regăsesc motivele pe care se întemeiază soluția, dar și se atestă erori de fapt, ce afectează soluția instanței;

- la materialele cauzei nu se atestă nici o probă care să confirme legătura dintre cele două extrageri în diverse perioade de timp, care ar permite concluzia că inculpatul Sîrghi Anatolie ar fi continuat intenționat aceste acțiuni samavolnice. De fapt, este vorba despre două episoade distincte care s-au produs în circumstanțe de fapt și de drept diferite, având în primul caz ca subiect pe persoana fizică Sîrghi Anatolie, iar în cel de-al doilea caz fiind vorba despre acțiuni desfășurate de „Alpinia” SRL în contextul procedurii de explorare geologică a zăcămintului;

- concluzia instanței de apel precum că extragerea samavolnică s-a produs în intervalul mai 2007 - 30 noiembrie 2007 este una arbitrară;

- instanța de apel eronat a concluzionat că neatragerea anterioară a lui Sîrghi Anatolie la răspundere contravențională, nu împiedică atragerea lui la răspundere penală, or în speță, la rejudecare, nu au fost administrate probe noi care să răstoarne situația constatată anterior de către Serviciul de Standardizare și Metrologie al Republicii Moldova, care prin scrisoarea nr. xxxxx din 12.07.07 a precizat că, în conformitate cu art.10 alin.(4) al Codului subsolului al Republicii Moldova, studierea și valorificarea industrială experimentală a subsolului se efectuează fără perimetru minier, or SRL „Alpinia” a fost autorizată pentru efectuarea lucrărilor de prospecțiuni geologice;

- instanța de apel a motivat soluția de condamnare prin Actul de investigare a carierei de nisip din 24.03.2009 (f.d.100-104 vol. 1), potrivit căruia SRL „Alpinia” ar fi extras ilicit 4,4 mii m³ de nisip, însă această probă este combătută prin Raportul tehnic referitor la prospecțiunile inginero-geodezice la lucrările de calculare a volumului carierei din r. Ungheni, s. Costuleni, realizat de către SRL „Geoinfoproiect” în luna mai a.2010. (f.d.12-16, vol.4);

- nisipul extras în cadrul explorării geologice a subsolului, efectuate de către SRL „Alpinia”, a fost folosit pentru necesitățile comunității, conform indicațiilor primite de la șeful EHGeom. Astfel, prin scrisoarea managerului-șef al Î.S. „EHGeom” din 02.11.2006 SRL „Alpinia” i s-a permis efectuarea lucrărilor de explorare a zăcămintelor de nisip, totodată recomandându-i-se să deschidă o carieră cu perimetrul de 50m-70m pe lungime și 10-15m pe lățime, iar volumul nisipului extras să fie luat la evidență contabilă și utilizat în interesele comunității Costuleni. (f.d.16 vol. 1). Acest înscris probează faptul că SRL „Alpinia”, cu atât mai mult Sîrghi Anatolie, n-a acționat ilegal atunci când a utilizat nisipul extras pentru construcția drumului din sat, având o indicație unui factor decizional;

- este irelevantă și nepertinentă polemica pe care au dezvoltat-o reprezentanții Ministerului Mediului, Agenției de Stat pentru Geologie, referitor la faptul că managerul-șef al Î.S. „EHGeom” n-a avut dreptul să dea o asemenea indicație, or această circumstanță nicidecum nu poate avea o repercusiune

negativă asupra lui Sîrghi Anatolie, prin prisma laturii obiective a infracțiunii de samavolnicie.

12. Referință asupra recursurilor declarate nu a fost depusă.

13. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din considerentele ce urmează.

Potrivit dispoziției art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea erorilor de drept, de natură să afecteze echitatea desfășurării procesului și care au avut drept consecință adoptarea unei hotărâri contradictorii și nemotivate.

Totodată, Colegiul evidențiază și prevederile art. 414 Cod de procedură penală, în care se stipulează asupra căror chestiuni de fapt și de drept urmează să se expună instanța, la etapa judecării cauzei în procedura de apel.

În particular, la chestiunile de fapt se atribuie următoarele aspecte: dacă fapta reținută a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Conform art. 325 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. În corespundere cu art. 66 alin. (1), (2) pct. 1) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul la apărare și dreptul să știe pentru ce faptă este învinuit.

Atât în cadrul ședinței de judecată, cât și în instanța de apel, inculpatul, apărarea au pledat pentru pronunțarea unei sentințe de achitare pe învinuirea adusă în baza art.191 alin.(5) Cod penal.

Așadar, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului pentru fapta stabilită și reîncadrarea juridică a faptelor săvârșite de către acesta.

Însă, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursurilor declarate, se constată că acestea sunt întemeiate pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, invocând incidența cazului de casare pe motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii, precum și faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită.

Colegiul atestă că, criticele procurorului, în esență, se referă la faptul că instanța de apel a recalificat și reîncadrat acțiunile inculpatului Sîrghi Anatolie din art.191 alin.(5) Cod penal în baza art. 352 alin.(3) lit. d) Cod penal, fără o apreciere corespunzătoare a totalității probelor administrate la caz, care în opinia acuzatorului confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate prin rechizitoriu, iar inculpatul Sîrghi Anatolie critică decizia recurată prin prisma faptului că concluziile expuse de instanța de apel nu se bazează pe probe care ar demonstra vinovăția acestuia, precum și nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Verificând criticele expuse de procuror, în raport cu lucrările cauzei, Colegiul penal lărgit constată că acestea sunt întemeiate, deoarece instanța de al doilea grad de jurisdicție nu a judecat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând în cele din urmă o soluție insuficient motivată, în partea recalificării acțiunilor inculpatului Sîrghi Anatolie din art.191 alin.(5) Cod penal în art. 352 alin.(3) lit. d) Cod penal, în raport cu cumulul de probe administrat la caz.

Astfel, în opinia Colegiului penal lărgit, de către instanța de apel au fost formulate concluzii fără o analiză esențială a probelor, care în opinia părții acuzării confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal, conform indicilor – *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu și cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari.*

Colegiul reține că, instanța de apel nu a dat o analiză aprofundată lucrărilor cauzei în ceea ce privește aspectele învinuirii, iar prin aceasta, *inter alia*, fiind încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul garanțiilor subsecvente procesului echitabil, fapt prin care s-a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) din art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Pentru a statua asupra acestei concluzii, Colegiul evidențiază într-un prim aspect faptul, că principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se

referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecării în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriul. Prin urmare, atunci când unei persoane i se impută săvârșirea unei fapte penale și i se aduce o acuzație în acest sens, aceasta trebuie să fie bazată pe probe pertinente, veridice și concludente, care ar dovedi, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost comisă anume de inculpat. Pentru a conchide asupra celor expuse, probatoriul administrat în cauză urmează a fi apreciat după intima convingere a judecătorului, care trebuie să se bazeze pe prevederile legii procesual-penale și pe analiza coroborată a tuturor probelor sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Efectuând o analiză a deciziei instanței de apel, prin prisma celor invocate pentru a fi verificate la acea etapă de control judiciar, se deduce că aceasta nu cuprinde relevarea unor considerente suficient argumentate, în vederea respingerii probatoriului pus la baza înaintării învinuirii inculpatului privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin.(5) Cod penal și ținând cont de toate probele administrate la caz, inclusiv la etapa cercetării judecătorești.

Lecturând conținutul deciziei instanței de apel, se constată concluzionarea defectuoasă, incertă și contradictorie a instanței de apel privind recalificarea acțiunilor inculpatului de la infracțiunea prevăzută de art.191 alin.(5) Cod penal, imputată prin rechizitoriul la infracțiunea prevăzută de art.325 alin.(3) lit. d) Cod penal.

Analizând asupra principiului respectării normelor prevăzute la alin. (5) art. 414 și pct. 8) alin. (1) art. 417 Cod de procedură penală, Colegiul constată că, potrivit rechizitoriului inculpatul Sîrghi Anatolie a fost învinuit de către organul de urmărire penală de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. art. 191 alin.(5) Cod penal – *delapidarea averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, cu folosirea situației de serviciu și cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari.*

Din lucrările dosarului, Colegiul penal lărgit reține că, partea acuzării și-a întemeiat învinuirea prezentând ca probe inclusiv declarațiile primarului Țicu Dumitru, consilierul Prepeleță Vladimir, martorului Zdrobău Aliona, precum și decizia Consiliului sătesc Costuleni nr. xxxxx din 22.06.2006, decizia Consiliului sătesc Costuleni nr. xxxxx din 12.10.2006, pe care, reieșind din conținutul deciziei, instanța de apel nu le-a supus analizei și verificării aprofundate, în raport cu criticele aduse în cererea de apel a procurorului. Astfel, instanța de apel urma să analizeze minuțios în cauza deferită judecării, aspectele învinuirii aduse inculpatului în baza art. 191 alin.(5) Cod penal, prin prisma conținutului probelor administrate la caz, inclusiv declarațiile martorilor audiați pe acest capăt de învinuire, ceea ce nu a fost efectuat cu suficientă amplitudine.

Colegiul penal al Curții de apel, menționând că, deși inculpatul și-a negat vinovăția în fapta imputată, totuși, vinovăția lui și-a găsit confirmare prin depozițiile persoanelor audiate (f.d.8 al deciziei atacate). În continuare, colegiul penal al Curții de Apel descrie probele administrate, constatând că, „...cercetarea

suplimentară a probatoriului, care a servit obiect de cercetare și în instanța de fond, dar însă a primit o interpretare greșită, contrar prevederilor art.100-101 Cod de procedură și aspectelor faptice a cauzei, denotă vinovăția inculpatului Sîrghi Anatolie în aceea că, ne cătând la precedentă condamnare prin sentința judecătoreiei Ungheni din 07.05.2007 pentru samovolnicia manifestată prin presupunerea greșită a dreptului de exploatarea bogățiilor subterane..., intenționat a continuat extragerea ..”, acțiuni ce pe deplin se încadrează la componența art.352 alin.(3) lit.d) Cod penal (f.d.16). În continuarea Curtea de Apel mai menționează că, extragerea ilegală a zăcămintelor în perioada lunii mai – 30.11.2007, a avut loc atunci când nu se mai afla în gestiunea și administrarea inculpatului, cu nerespectarea de către acesta a condițiilor de extragere, în lipsa licenței, și în scopuri comerciale.

Astfel, Colegiul observă prezența în motivarea soluției a concluziilor contradictorii, a deficiențelor și neclarităților în constatarea faptei de samovolnicie, în lipsa constatării faptei și motivației multilaterale, profunde a lipsei componenței de infracțiune prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal și prezența incontestabilă a semnelor componente prevăzute de art.325 alin.(3) lit. d) Cod penal.

În speță, este necesar ca în mod judicios, cu o argumentare temeinică și suficientă, să fie rezolvate problemele de drept apărute în cadrul judecării, cu excluderea contradicțiilor și incertitudinilor existente, având în vedere că, lipsa unei motivări corespunzătoare dintr-o hotărâre judecătorească afectează grav echitatea acestei proceduri.

Reieșind din argumentele expuse de către instanța de apel la baza adoptării soluției de recalificare a acțiunilor inculpatului de la art. 191 alin.(5) Cod penal la art. 352 alin.(3) lit. d) Cod penal, fără a fi combătute probele evidențiate de partea acuzării, în opinia căreia acestea confirmă învinuirea imputată, Colegiul penal lărgit apreciază aceste concluziile, ca fiind unele pripite lipsite de o analiză coroborată a probelor administrate.

În opinia Colegiului, instanța de apel nu a verificat toate aspectele învinuirii, iar probele nu au fost minuțios analizate. Instanța de apel nu a descris explicit din care considerente probele administrate dovedesc în acțiunile inculpatului fapta de samovolnicie, or, aceleași probe sunt puse la baza învinuirii în comiterea delapidării.

Exceptând cele deja menționate, în opinia Colegiului penal lărgit, totuși, problema de drept rămasă nesoluționată în această cauză, inclusiv în cel de a-l doilea set al procedurilor desfășurate de instanța de apel, rămâne a fi încadrarea juridică a faptei imputabile inculpaților, care are importanță atât pentru aplicarea corectă a legii penale, cât și pentru modul de desfășurare a judecării acestui dosar, determinând, nu în ultimul rând, concordanța între conținutul legal al infracțiunii și conținutul constitutiv al acesteia.

În jurisprudența sa constantă Curtea Europeană a Drepturilor Omului reamintește cu fiecare ocazie posibilă că echitatea unei proceduri se apreciază în raport cu ansamblul acesteia. Vorbind despre importanța încadrării juridice a unei

fapte, Colegiul face trimitere la dispozițiile art. 6§3 lit. a) din Convenție, care exprimă necesitatea acordării unei atenții deosebite notificării „*acuzăției*” aduse persoanei deferite judecății.

Principala problemă adusă în discuție pe orice cauză penală se referă la vinovăția sau nevinovăția persoanei deferite judecății în raport cu faptele infracționale imputate acesteia prin rechizitoriu. În sensul art. 297 Cod de procedură penală, rechizitoriul, este actul de sesizare a instanței de judecată, care este compus din două părți: expunerea și dispozitivul. Expunerea cuprinde informații despre fapta și persoana în privința căreia s-a efectuat urmărirea penală, analiza probelor care confirmă fapta și vinovăția învinuitului, argumentele invocate de învinuit în apărarea sa și rezultatele verificării acestor argumente, circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea învinuitului, precum și temeiurile pentru liberarea de răspundere penală conform prevederilor art. 53 din Codul penal dacă se constată asemenea temeiuri. Dispozitivul cuprinde date cu privire la persoana învinuitului și formularea învinuirii care i se incriminează cu încadrarea juridică a acțiunilor lui și mențiunea despre trimiterea dosarului în instanța judecătorească competentă.

În completarea ultimei sintagme de mai sus, urmează de concretizat că, prin „*încadrarea juridică*” a acțiunilor inculpatului se are în vedere determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală, după cum se menționează în art. 113 din Codul penal. Componența de infracțiune constituie un tot întreg, format din patru semne corespunzătoare celor patru elemente ale componenței de infracțiune – obiectul și latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă. Semnul componenței de infracțiune reprezintă o însușire, o proprietate generală a componenței de infracțiune, de ordin obiectiv sau subiectiv, prezentă în cadrul fiecărei infracțiuni de o anumită categorie ce are importanță juridică la calificarea faptei drept o infracțiune concretă.

La caz, instanța de apel în decizia recurată s-a redus doar la descrierea laturii obiective a infracțiunii prevăzute la art. 352 alin.(3) lit. (d) Cod penal, fără a face o analiză a tuturor elementelor infracțiunii de comiterea căreia a fost convinsă, semnelor în contrapunere cu situația din speță, în așa fel lăsând fără răspuns criticile invocate de partea acuzării.

De asemenea, instanța de recurs atestă că este nemotivată decizia instanței de apel și în partea ce ține de aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului Sîrghi Anatolie, deoarece l-a individualizarea pedepsei instanța insuficient și-a argumentat soluția privind oportunitatea suspendării condiționate a executării pedepsei cu închisoarea stabilită inculpatului.

Astfel, lecturând decizia recurată, Colegiul penal lărgit menționează că, aceasta nu conține motive pe care se întemeiază soluția cu privire la aplicarea în privința inculpatului a pedepsei sub formă de închisoare cu suspendare, or, instanța de apel nu a analizat în conținutul deciziei adoptate argumentele apelului cu privire la proporționalitatea pedepsei aplicate în raport cu gravitatea faptelor

inculpatului, fiind reproduse și citate normele juridice generale referitoare la pedeapsa penală.

Totodată, instanța de recurs relevă că sunt întemeiate și argumentele inculpatului Sîrghi Anatolie, referitoare la faptul că reaprecierea probelor de către instanța de apel are un caracter defectuos, or, se constată o expunere unilaterală și nemotivată din partea instanței de apel asupra ansamblului de probe administrate în cadrul judecării cauzei, lipsind totodată analiza temeiurile invocate de părți prin prisma admiterii sau respingerii acestora, evitându-se expunerea motivată și suficientă asupra circumstanțelor pe care instanța de apel le-a pus la baza constatării vinovăției inculpatului.

Astfel, deși instanța de apel a examinat cumulul de probe anexate la materialele cauzei, soluția emisă de către aceasta nu este bazată pe cercetarea și analiza corelativă a probelor.

Colegiul reține că, instanța de apel nu a făcut claritate ce ține de acțiunile inculpatului Sîrghi Anatolie și acțiunile desfășurate de către SRL „Alpina” în procesul de extragere samavolnică din cariera „Costuleni” a nisipului, or, la caz nu a fost concretizat cine a extras nisipul din zăcămintul Costuleni, Sîrghi Anatolie ca persoană fizică sau SRL „Alpina” ca persoană juridică, al cărui administrator este inculpatul.

La fel, instanța de apel nu s-a expus argumentat nici asupra perioadei în care inculpatul Sîrghi Anatolie a extras samavolnic nisipul, cantitatea extrasă și sumele de bani încasate din această activitate, nefiind combătute argumentele inculpatului referitor la faptul că circumstanțele cauzei vizează în exclusivitate activitatea persoanei juridice SRL „Alpina” și nu acțiunile nemijlocite ale persoanei fizice Sîrghi Anatolie, precum și alegațiile precum că nisipul extras în cadrul explorării geologice a subsolului, efectuate de către SRL „Alpina” a fost folosit pentru necesitățile comunității conform indicațiilor primite de la șeful EHGeom.

Instanța de apel s-a redus doar la argumentul că, deși inculpatul și-a negat vinovăția în cele incriminate, vinovăția lui și-a găsit confirmare prin depozițiilor persoanelor audiate la caz, cărora instanța de fond le-a dat o apreciere incorectă și contrară, dat fiind că în urma reaprecierii probelor se constată vinovăția inculpatului.

Astfel, instanța de apel a casat sentința de achitare invocând precum că prima instanță a făcut o apreciere greșită probatoriului administrat la caz, deoarece materialele cauzei denotă vinovăția inculpatului Sîrghi Anatolie în aceea, că ne cătând la precedentă condamnare prin sentința judecătorei Ungheni din 07.05.2007 pentru samavolnicia manifestată prin presupunerea greșită a dreptului de exploatare a bogățiilor subterane, fără autorizația și licența organelor abilitate, comisă în perioada septembrie-octombrie 2006 la extragerea din subsolul terenului din extravilanul localității Costuleni, Ungheni, ce-i aparține cu drept de proprietate, a 552 m³ de nisip, în perioada mai 2007 până la 30.11.2007 intenționat a continuat extragerea ilegală a bogățiilor subterane din subsolul terenului din

extravilanul localității Costuleni, Ungheni ce-i aparține cu drept de proprietate, când lucrările de extragere au fost stopate de către Inspectoratul Ecologic de Stat din lipsa proiectului de execuție, fără perimetru minier, act de transmitere a zăcămintelor avizat în modul stabilit, avizul expertizei ecologice de stat și proiectului de recultivare a terenului, precum și fără licența de extragere a zăcămintelor subterane, volumul total a căror potrivit actului de investigare a zăcământului de nisip „Costuleni” din 24.03.2009, constituie 4 400 m³, inclusiv 552 m³ constatat prin precedenta sentință din 07.05.2007, și cel extras în perioada vizată de 3 848 m³ de nisip, costul cărui, conform raportului de expertiză merceologică nr. xxxxx din 03.02.2010, reieșind din 80 lei pentru un m³, constituie 307 840 lei, inclusiv cheltuieli suportate la extragere în sumă de 69 967 lei, diferența dintre care constituie dauna cauzată statului în valoare de cel puțin de 237 873 lei, ceea ce constituie un prejudiciu în proporții deosebit de mari, acțiuni ce pe deplin se încadrează la componența art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal cu calificativele, samavolnicia, adică exercitarea unui drept presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, cu cauzare de daune în proporții deosebit de mari intereselor publice.

Nu este clar nici cum instanța de apel a ajuns la concluzia că este dovedită vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin.(3) lit. d) Cod penal și nu a delapidării averii străine reținută de acuzator conform art. 191 alin.(5) Cod penal, invocând faptul că, în perioada lui imputată de extragere ilegală a zăcămintelor mai – 30.11.2007, cariera Costuleni, Ungheni nu se mai afla în gestiunea și administrarea lui, în decembrie 2006 și mai 2007 fiind anulate precedentele decizii de transmiterea ei pentru explorări geologice; iar însăși zăcământul Costuleni nu poate fi interpretat ca o carieră experimentală, deoarece conform Codului Subsolului, cercetarea geologică a subsolului se realizează doar de către specialiștii în domeniu, iar extragerea propriu-zisă a nisipului se realizează numai în baza perimetrului minier și licenței, condiții nerespectate de către A. Sîrghi la realizarea scopului pentru care i-a fost repartizat sectorul de subsol în folosință, deoarece nu a acționat în vederea extragerii experimentale a substanțelor minerale utile, ci la extragerea nisipului în scopuri comerciale, fapt confirmat atât prin actele supra nominalizate, cât și prin declarațiile persoanelor audiate, inclusiv a șoferilor autocamioanelor cu care nisipul era transportat de la carieră la punctul de destinație, conform indicațiilor inculpatului și a soției acestuia, ce ducea evidența volumului înstrăinat cu primirea achitării a câte 80 lei pentru 1m³, precum și faptul că: *soluția în acest sens, rezultă din construcția componenței celor două categorii de infracțiuni, art. 191 alin. (5) Cod penal fiind condiționată de particularitățile laturii obiective realizată prin luarea de către făptuitor a bunurilor ce-i sunt străine, dar care la moment se află în deținerea lui legitimă, fiindu-i încredințate în temeiul legii pentru executarea unei atribuții strict determinate, profitând de atribuția administrării lor, pe când în perioada imputată mai -31.11.2007 inculpatul Sîrghi Anatolie nu deținea nici un drept legitim asupra administrării și gestionării zăcământului Costuleni, ce i-a fost retras prin decizia Consiliului sătesc 18 din decembrie*

2006 și mai 2007, în lipsa altor acte a autorităților publice de transmiterea carierei în administrarea lui, fapt ce rezultă din însăși conținutul învinuirii formulate.

Totodată, instanța de apel și-a motivat soluția de recunoaștere a vinovăției și prin simplul fapt că inculpatul anterior a fost atras la răspunderea penală pe art. 352 alin. (1) Cod penal, pentru acțiuni identice de exploatare ilegală a carierei Costuleni, doar că pentru o altă perioadă, cu încetarea procesului penal pe temei de nereabilitare, soluție necontestată de el.

Instanța de recurs constată că, nu este motivată la justa valoare nici versiunea instanței de apel precum că pune la îndoială constatările inginerului geodez din raportul tehnic referitor la prospecțiuni etc, la care prima instanță a făcut trimitere ca probă ce respinge temeinicia acuzațiilor aduse inculpatului (f.d.12-16 v.4), or, concluziile lui contravin celorlalte aspecte factice a cauzei, constatate prin actele examinate.

Astfel, Colegiul penal lărgit observă în cauza dată, lipsa unei suficiente motivări a deciziei pronunțate, precum și caracterul superficial al procesului de judecare a cauzei în ordine de apel, în raport cu soluția adoptată.

Colegiul penal lărgit stabilește că respectiva eroare se încadrează în temeiul de cazare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța admitând și o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția emisă.

Cu referire la probele administrate în speță, instanța de recurs a reținut că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a reflectat conținutul declarațiilor date de martori, precum și a celorlalte mijloace probatorii, redând cu exactitate conținutul acestora exprimând o concluzie generală asupra faptului că, prin acestea se confirmă indubitabil vinovăția inculpatului Sîrghi Anatolie de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal, însă nu a supus ansamblul de probe prezentate de partea acuzării și partea apărării unei analize ample, sub toate aspectele, potrivit cerințelor art.414 Codul de procedură penală.

Colegiul penal lărgit notează că, instanța de apel, rejudecând cauza nu a motivat suficient decizia și nu a abordat suficient probele prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, nu le-a analizat separat și în coroborare, pronunțând îndoielnic concluzia de vinovăție a inculpatului Sîrghi Anatolie, întrucât nu au fost combătute complet argumentele primei instanțe prin care ultimul a fost achitat, lăsându-le fără o careva apreciere, ceea ce în opinia Colegiului indică la nerezolvarea fondului cauzei, constituind temei de casare prin prisma pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu și-a motivat suficient decizia și nu a abordat suficient baza probatorie, lăsând-o fără o apreciere completă și multilaterală, fapt care, în opinia Colegiului indică la nerezolvarea fondului cauzei, iar erorile menționate supra sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și sunt temei de recurs.

Aplicabile la caz sunt practicile CtEDO care menționează că, judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională. Instanța europeană a subliniat că „*motivarea unei decizii judiciare este strâns legată de preocupările privitoare la asigurarea desfășurării unui proces echitabil, aceasta permițând respectarea dreptului la apărare. Motivarea este indispensabilă însăși calității actului de justiție și constituie o pază împotriva arbitrarului.*” (cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06).

Astfel, instanța de apel prin decizia de condamnare a lui Sîrghi Anatolie, nu motivează clar și complet pe care probe concret sa bazat la concluzionarea vinovăției inculpatului, cu expunerea unor aprecieri desfășurate din care considerent a apreciat concret proba, într-un mod sau altul, nefiind indicate motivele pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar statuează că, decizia instanței de apel în cauza dată, este afectată de insuficiență în partea motivării soluției adoptate, nefiind oferite răspunsuri la toate chestiunile importante pentru justa soluționare a cauzei.

Pe cale de consecință, erorile admise de către instanța ierarhic inferioară nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor procesuale-penale la pronunțarea hotărârii judecătorești.

Având în vedere cele expuse, Colegiul penal lărgit nu este convins că chestiunile asupra cărora instanța de apel trebuia să se pronunțe, atunci când a conchis asupra vinovăției inculpatului Sîrghi Anatolie și, astfel, a anulat hotărârea de achitare în privința acestuia dată de către prima instanță, au fost examinate în mod corespunzător, ca o chestiune de proces echitabil.

În rezumat la cele menționate supra, Colegiul penal lărgit consideră că, instanța de apel urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să verifice și să aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concluzenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor cu indicarea probelor care direct și concret determină vinovăția inculpatului Sîrghi Anatolie în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 352 alin. (3) lit. d) Cod penal și în concluziile sale să prezinte raționamentele legale și întemeiate care au stat la baza răsturnării soluției de achitare.

În aceste împrejurări, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza în fond.

Din atare considerente, încălcările enunțate determină incontestabil concluzionarea necesității de a casa decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cadrul

căreia urmează a fi apreciate toate probele în cumul, la justa lor valoare, pentru adoptarea unei soluții corecte și întemeiate.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, să verifice și să aprecieze probele administrate în cauză, să le dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe în parte examinate, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlătore omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

14. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Admite recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei și de către inculpatul Sîrghi Anatolie, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 13 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui *Sîrghi Anatolie XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 28 ianuarie 2021.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Boico Victor

Cobăneanu Ala

Craiu Nicolae

Burduh Victor